

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ

॥ ತ್ರಿನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಿನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಭರತಸ್ಯ ಚಿತ್ರಕೂಟಯಾತ್ರಾಯಾ ವರ್ಣನಂ

ತಯಾ ಮಹತ್ಯಾ ಯಾಯಿನ್ಯಾ ಧ್ವಜಿನ್ಯಾ ವನವಾಸಿನಃ |
ಅರ್ದಿತಾ ಯೂಥಪಾ ಮತ್ತಾಃ ಸಯೂಥಾಃ ಸಂಪ್ರದುದ್ರುವುಃ || 2.93.1 ||

ಋಕ್ಷಾಃ ಪೃಷತಮುಖ್ಯಾಶ್ಚ ರುರವಶ್ಚ ಸಮಂತತಃ |
ದೃಶ್ಯಂತೇ ವನವಾಟೇಷು ಗಿರಿಷ್ಠಪಿ ನದೀಷು ಚ || 2.93.2 ||

ಸ ಸಂಪ್ರತಸ್ಥೇ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರೀತೋ ದಶರಥಾತ್ಮಜಃ |
ವೃತೋ ಮಹತ್ಯಾ ನಾದಿನ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ಚತುರಂಗಯಾ || 2.93.3 ||

ಸಾಗರೌಘನಿಭಾ ಸೇನಾ ಭರತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ |
ಮಹೀಂ ಸಂಘಾದಯಾಮಾಸ ಪ್ರಾವೃಷಿ ದ್ಯಾಮಿವಾಂಬುದಃ || 2.93.4 ||

ತುರಂಗೌಘೈರವತತಾ ವಾರಣೈಶ್ಚ ಮಹಾಬಲೈಃ |
ಅನಾಲಕ್ಷ್ಯಾ ಚಿರಂ ಕಾಲಂ ತಸ್ಮಿನ್ ಕಾಲೇ ಬಭೂವ ಸಾ || 2.93.5 ||

ಸ ಗತ್ವಾ ದೂರಮಧ್ವಾನಂ ಸಂಪರಿಶ್ರಾಂತವಾಹನಃ |
ಉವಾಚ ವಚನಂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಸಿಷ್ಠಂ ಮಂತ್ರಿಣಾಂ ವರಂ || 2.93.6 ||

ಯಾದೃಶಂ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ರೂಪಂ ಯಥಾ ಚೈವ ಮಯಾ ಶ್ರುತಂ |
ವ್ಯಕ್ತಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸ್ಮ ತಂ ದೇಶಂ ಭರದ್ವಾಜೋ ಯಮಬ್ರವೀತ್ || 2.93.7 ||

ಅಯಂ ಗಿರಿಶ್ಚಿತ್ರಕೂಟಸ್ತಥಾ ಮಂದಾಕಿನೀ ನದೀ |
ಏತತ್ ಪ್ರಕಾಶತೇ ದೂರಾನ್ನೀಲಮೇಘನಿಭಂ ವನಂ || 2.93.8 ||

ಗಿರೇಃ ಸಾನೂನಿ ರಮ್ಯಾಣಿ ಚಿತ್ರಕೂಟಸ್ಯ ಸಂಪ್ರತಿ |
ವಾರಣ್ಣೈರವಮೃದ್ಯಂತೇ ಮಾಮಕೈಃ ಪರ್ವತೋಪಮೈಃ || 2.93.9 ||

ಮುಂಚಂತಿ ಕುಸುಮಾನ್ಯೇತೇ ನಗಾಃ ಪರ್ವತಸಾನುಷು |
ನೀಲಾ ಇವಾತಪಾಪಾಯೇ ತೋಯಂ ತೋಯಧರಾ ಘನಾಃ || 2.93.10 ||

ಕಿನ್ನರಾಚರಿತಂ ದೇಶಂ ಪಶ್ಯ ಶತ್ರುಘ್ನ ಪರ್ವತೇ |
ಹಯೈಃ ಸಮಂತಾದಾಕೀರ್ಣಂ ಮಕರೈರಿವ ಸಾಗರಂ || 2.93.11 ||

ಏತೇ ಮೃಗಗಣಾ ಭಾಂತಿ ಶೀಘ್ರವೇಗಾಃ ಪ್ರಚೋದಿತಾಃ |
ವಾಯುಪ್ರವಿದ್ಧಾಃ ಶರದಿ ಮೇಘಜಾಲಾ ಇವಾಂಬರೇ || 2.93.12 ||

ಕುರ್ವಂತಿ ಕುಸುಮಾಪೀಡಾನ್ ಶಿರಃಸು ಸುರಭೀನಮೀ |
ಮೇಘಪ್ರಕಾಶೈಃ ಫಲಕೈರ್ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಾ ನರಾ ಯಥಾ || 2.93.13 ||

ನಿಷ್ಕೂಜಮಿವ ಭೂತ್ವೇದಂ ವನಂ ಘೋರಪ್ರದರ್ಶನಂ |
ಅಯೋಧ್ಯೇವ ಜನಾಕೀರ್ಣಾ ಸಂಪ್ರತಿ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ || 2.93.14 ||

ಖುರೈರುದೀರಿತೋ ರೇಣುರ್ದಿವಂ ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ |
ತಂ ವಹತ್ಯನಿಲಃ ಶೀಘ್ರಂ ಕುರ್ವನ್ನಿವ ಮಮ ಪ್ರಿಯಂ || 2.93.15 ||

ಸ್ಯಂದನಾಂಸ್ತುರಗೋಪೇತಾನ್ ಸೂತಮುಖೈರಧಿಷ್ಠಿತಾನ್ |
ಏತಾನ್ ಸಂಪತತಃ ಶೀಘ್ರಂ ಪಶ್ಯ ಶತ್ರುಘ್ನ ಕಾನನೇ || 2.93.16 ||

ಏತಾನ್ ವಿತ್ರಾಸಿತಾನ್ ಪಶ್ಯ ಬರ್ಹಿಣಃ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾನ್ |
ಏವಮಾಪತತಃ ಶೈಲಮಧಿವಾಸಂ ಪತತ್ತ್ರಿಣಃ || 2.93.17 ||

ಅತಿಮಾತ್ರಮಯಂ ದೇಶೋ ಮನೋಜ್ಞಃ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ |
ತಾಪಸಾನಾಂ ನಿವಾಸೋಽಯಂ ವ್ಯಕ್ತಂ ಸ್ವರ್ಗಪಥೋಽನಘ || 2.93.18 ||

ಮೃಗಾ ಮೃಗೀಭಿಃ ಸಹಿತಾ ಬಹವಃ ಪೃಷತಾ ವನೇ |
ಮನೋಜ್ಞರೂಪಾ ಲಕ್ಷ್ಯಂತೇ ಕುಸುಮೈರಿವ ಚಿತ್ರಿತಾಃ || 2.93.19 ||

ಸಾಧು ಸೈನ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಂತಾಂ ವಿಚಿನ್ವಂತು ಚ ಕಾನನಂ |
ಯಥಾ ತೌ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೌ ದೃಶ್ಯೇತೇ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ || 2.93.20 ||

ಭರತಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪುರುಷಾಃ ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಯಃ |
ವಿವಿಶುಸ್ತದ್ವನಂ ಶೂರಾ ಧೂಮಾಗ್ರಂ ದದೃಶುಸ್ತತಃ || 2.93.21 ||

ತೇ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಧೂಮಾಗ್ರಮೂಚುರ್ಭರತಮಾಗತಾಃ |
ನಾಮನುಷ್ಯೇ ಭವತ್ಯಗ್ನಿವ್ಯಕ್ತಮತ್ರೈವ ರಾಘವೌ || 2.93.22 ||

ಅಥ ನಾತ್ರ ನರವ್ಯಾಘ್ರೌ ರಾಜಪುತ್ರೌ ಪರಂತಪೌ |
ಅನ್ಯೇ ರಾಮೋಪಮಾಃ ಸಂತಿ ವ್ಯಕ್ತಮತ್ರ ತಪಸ್ವಿನಃ || 2.93.23 ||

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಭರತಸ್ತೇಷಾಂ ವಚನಂ ಸಾಧುಸಮ್ಮತಂ |
ಸೈನ್ಯಾನುವಾಚ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾನಮಿತ್ರಬಲಮರ್ದನಃ || 2.93.24 ||

ಯತ್ತಾ ಭವಂತಸ್ತಿಷ್ಠಂತು ನೇತೋ ಗಂತವ್ಯಮಗ್ರತಃ |
ಅಹಮೇವ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಸುಮಂತ್ರೋ ದೃತಿರೇವ ಚ || 2.93.25 ||

ಏವಮುಕ್ತಾಸ್ತತಃ ಸೈನ್ಯಾಸ್ತತ್ರ ತಸ್ಥುಃ ಸಮಂತತಃ |
ಭರತೋ ಯತ್ರ ಧೂಮಾಗ್ರಂ ತತ್ರ ದೃಷ್ಟಿಂ ಸಮಾದಧತ್ || 2.93.26 ||

ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾ ಯಾ ಭರತೇನ ಸಾ ಚಮೂ -
ನಿರೀಕ್ಷಮಾಣಾಪಿ ಚ ಭೂಮಿಮಗ್ರತಃ |
ಬಭೂವ ಹೃಷ್ಟಾ ನಚಿರೇಣ ಜಾನತೀ
ಪ್ರಿಯಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ಸಮಾಗಮಂ ತದಾ || 2.93.27 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಿನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ||